



Notat

Til Økonomiudvalget

Orientering til Økonomiudvalgets aflæggerbord om Højesterets dom af 14. august 2019

16. september 2019

Sagsnummer
2019-0261123

Dokumentnummer
2019-0261123-1

Sagsfremstilling

Orientering om Højesterets dom af 14. august 2019 vedrørende betaling af morarenter for forsinket betaling af rådighedsløn til den tidligere tjenestemand Hans Simmelkjær (HS) i Københavns Kommune (KK).

HS blev i 2006 afskediget med ret til rådighedsløn. Rådighedslønnen bortfaldt i overensstemmelse med tjenstemandsvedtægtens regler med udgangen af september 2007, da HS fyldte 65 år. Efterfølgende har EU-domstolen afgjort, at de danske regler om ophør af rådighedsløn, når tjenstemanden opnåede folkepensionsalderen, var ulovlig forskelsbehandling på grund af alder. KK efterbetalte derfor rådighedsløn til HS, men HS stillede derudover krav om, at KK skulle betale morarenter. KK var uenig i dette og blev derfor stævnet. Sagen er blevet behandlet i både Københavns Byret, Østre Landsret og Højesteret.

Højesteret har stadfæstet Østre Landsrets dom og dømt KK til at betale morarenter til HS. Højesteret har med denne dom fastslået, at tjenstemænds krav med tiden har ændret karakter. Retstilstanden er nu således, at et tjenstemandsretligt krav på rådighedsløn er et formueretligt krav med den konsekvens, at der kan kræves renter fra forfaldstidspunktet. Samtidig må Højesterets dom formentlig læses således, at denne nye retstilstand ikke alene gælder for krav på rådighedsløn, men tjenstemandsretlige krav generelt.

KK vil på baggrund af Højesterets dom fremadrettet ændre administrationspraksis.

KK har allerede i januar 2018 betalt renter til HS som konsekvens af dommen i Østre Landsret. Derfor skal KK, udover sagsomkostninger til DJØF på 75.000 kr., ikke betale yderligere til HS.

KK efterbetalte i 2014 rådighedsløn til HS, og KK efterbetalte ligeledes rådighedsløn til 23 andre tjenstemænd. I forbindelse med orienteringen af Økonomiudvalget (ØU) om denne sag i 2014 havde Økonomiforvaltningen (ØKF) opgjort det samlede rentekrav for de i alt 24 tjenstemænd til 2,5 mio. kr., hvilket var inklusive HS' krav.

Koncernservice
Personalejura og Forhandling
Borups Allé 177
2400 København NV

EAN-nummer
5798009809421

I forhold til eventuelle efterfølgende rentekrav fra de øvrige 23 tjenestemænd, er det både KK's advokat i sagen samt Personalejura og Forhandlings vurdering, at sådanne eventuelle krav vil være forældede i henhold til den almindelige forældelsesfrist på 3 år i forældelsesloven. De pågældende kan således efter vores vurdering ikke rejse krav på efterbetaling af renter, og KK har ej heller hjemmel til en sådan efterbetaling.

Baggrund

DJØF stævnedede i december måned 2014 som mandatar for HS KK med krav om betaling af morarenter for forsinket betaling af rådighedsløn. HS blev i 2006 afskediget på grund af stillingsnedlæggelse med ret til rådighedsløn. Rådighedslønnen bortfaldt i overensstemmelse med tjenstemandsvedtægts regler med udgangen af september 2007, da HS fyldte 65 år. Efterfølgende har EU-domstolen afgjort, at de danske regler om ophør af rådighedsløn, når tjenstemanden opnåede folkepensionsalderen, var ulovlig forskelsbehandling på grund af alder.

På baggrund af EU-dommen efterbetalte KK i juni 2014 rådighedsløn til A, og KK efterbetalte ligeledes rådighedsløn til 23 andre tjenestemænd. DJØF nedlagde på vegne af HS imidlertid påstand om, at KK derudover skulle betale morarenter fra den enkelte månedlige rådighedsløns forfaldstidspunkt - et beløb der i 2014 udgjorde i alt 615.000 kr.

Ved notat på aflæggerbordet orienterede ØKF i september 2014 ØU om, at ØKF agtede at følge Kommunernes Landsforenings linje om ikke at betale morarenter fra forfaldsdag.

HS er på nuværende tidspunkt den eneste af de 24 tjenestemænd, der har stillet krav om betaling af morarenter for forsinket betaling af rådighedsløn.

Sagen blev behandlet af Københavns Byret, hvor DJØF fik medhold i deres påstand. KK ankede dommen til Østre Landsret, som den 21. december 2017 stadfæstede dommen fra Københavns Byret. KK har derfor udbetalt 765.402,51 kr. i morarenter til HS og 186.056,56 kr. til DJØF's sagsomkostninger, da ansøgning om 3. instansbevilling ikke har opsættende virkning på betalingen.

KK's advokat i sagen ansøgte den 17. januar 2017 Procesbevillingsnævnet om tilladelse til at anke Østre Landsrets dom af 21. december 2017 til Højesteret. Procesbevillingsnævnet bevilgede den 7. juni 2018 KK tilladelse til at anke dommen til Højesteret på baggrund af sagens principielle karakter. Sagen blev endeligt afgjort af Højesteret den 14. august 2019.

Det kan supplerende oplyses, at KK på nuværende tidspunkt har 1144 personer ansat på tjenestemandsvilkår, der forretter tjeneste i KK. Derudover har KK i omegnen af 200 udlånte tjenestemænd, der forretter tjeneste uden for KK, men som har KK som ansættelsesmyndighed.

Økonomi

KK blev af Højesteret dømt til at betale 75.000 kr. i sagsomkostninger til DJØF.

Bilag

Norrbom Vindings notat af 13. september 2019.

PERSONLIGT – FORTROLIGT

Personalejurist Henning Jansson
Københavns Kommune
Økonomiforvaltningen
Borups Allé 177, bygning C, 5. sal
2400 København NV

13. september 2019

J.nr. 21477

JV/SSK

BS 7C-6245/2014 - Djøf som mandatar for Hans Simmelkjær mod Københavns Kommune

Som aftalt følger hermed et kort notat om Højesterets dom af 14. august 2019 om forretning af rådighedsløn.

- 1.1 Sagen handlede om, fra hvilket tidspunkt tjenestemænd havde krav på forrentning af efterbetalt rådighedsløn.
- 1.2 Der var tale om en principiel sag, hvor Københavns Kommunes opfattelse var, at krav, der flyder af tjenestemandsansættelsen i forhold til renteloven, var at anse for krav uden for formuerettens område, hvorfor det først skulle forrentes fra det tidspunkt, hvor der blev indledt retsforfølgning.

Københavns Kommune støttede sit synspunkt på en højesteretsdom fra 1997 (U.1997.1633H), hvor Københavns Kommune havde fået medhold i, at et krav på kvalificeret svaghedspension til en tjenestemand netop faldt uden for formuerettens område.
- 1.3 Omvendt var Djøf af den opfattelse, at rådighedsløn var et formueretligt krav, hvorfor der skulle ske forrentning allerede fra forfaldstid for de enkelte ydelser.
- 1.4 At der var tale om en principiel uenighed om forståelsen af de relevante bestemmelser i renteloven illustreres også af, at Forhandlingsfællesskabet under sagen biintervenerede til støtte for Djøf, mens KL biintervenerede til støtte for Københavns Kommune.
- 1.5 Baggrunden for sagen var en dom fra EU-Domstolen fra 2013 i den såkaldte Toftgaard-sag fra det statslige område. I sagen blev staten dømt til at anerkende, at det danske tjenestemandrets system, hvorefter de 3 års rådighedsløn, som en tjenestemand oppebærer, hvis vedkommende afskediges som følge af stillingsnedlæggelse, ikke skal betales, i det omfang tjenestemanden har nået en alder, hvor vedkommende kan oppebære folkepension –

på daværende tidspunkt 65 år. EU-Domstolen fandt, at dette stred kom EU-rettens forbud mod forskelsbehandling pga. alder.

- 1.6 Konsekvensen af denne dom var, at alle danske myndigheder skulle efterbetale rådighedsløn til de tjenestemænd, der måtte være blevet afskediget pga. stillingsnedlæggelse og ikke havde oppebåret rådighedsløn som følge af "65 års reglen" – medmindre kravene var forældede, hvilket selvsagt var tilfældet for en lang række tjenestemænd.

Københavns Kommune efterbetalte rådighedsløn til 24 tidligere tjenestemænd. Kommunen blev herefter mødt af krav om betaling af renter **alene** fra Djøf i forhold til én medarbejder, nemlig Hans Simmelkjær. Øvrige organisationer eller medarbejdere rejste og har ikke rejst et tilsvarende krav.

- 1.7 Al den stund, at Københavns Kommune ikke fandt, at der var hjemmel til at udbetale renterne, blev Djøf's krav afvist, og sagen har verseret ved domstolene siden, og således at sagen senest har været forelagt Højesteret i konsekvens af sagens principielle karakter.

2. Højesterets dom

- 2.1 I sin dom udtaler Højesteret bl.a., at:

"Højesteret finder, at det ikke af lovens ordlyd eller forarbejder kan udledes, om en tjenstemands krav på løn, rådighedsløn, pension mv. er pengekrav inden for eller uden for formuerettens område.

...

Sondringen mellem krav inden for og uden for formuerettens område ligger ikke fast, men flytter sig over tid og har i øvrigt givet anledning til betydelige afgrænsningsproblemer.

...

En tjenstemands krav mod sin arbejdsgiver på løn, rådighedsløn, pension mv. er en følge af et arbejdsforhold og er betinget af, at tjenstemanden opfylder eller har opfyldt sine pligter over for arbejdsgiveren.

...

...tjenstemænds krav har med tiden fået tilsvarende karakteristika og kan efter en samlet vurde-

ring ikke anses for i særlig grad at være bestemt af offentligretlige hensyn. Kravene må derfor anses for at falde inden for formuerettens område og dermed omfattet af rentelovens § 1"

2.2 Som det fremgår, særligt af det sidste afsnit, finder Højesteret således, at tjenestemænds krav med tiden har ændret karakter. Retstilstanden er nu således, at et tjenestemandsretligt krav på rådighedsløn må kvalificeres som formueretligt med den konsekvens, at der kan kræves renter fra forfaldstidspunktet.

Samtidig må Højesterets dom formentlig læses således, at denne nye retstilstand ikke alene gælder for krav på rådighedsløn, men tjenestemandsretlige krav generelt.

Hermed er højesteretsdommen også anerledes klar end dommene i tidligere instanser derved, at højesteretsdommen markerer, at der er tale om en nydannelse.

2.3 Sagen har haft den umiddelbare konsekvens, at der skulle betales renter, hvilket allerede skete i 2018 i fortsættelse af dommen fra Østre Landsret i sagen.

Herudover har dommen – efter vores vurdering – ikke nogen konsekvenser for Københavns Kommune.

Det er således vores vurdering, at rentekrav fra de øvrige tjenestemænd, som fik efterbetalt rådighedsløn i konsekvens af Toftgaard-dommen, på nuværende tidspunkt vil være forældede. De pågældende kan således efter vores bedømmelse ikke rejse krav på efterbetaling af renter, og kommunen har ej heller hjemmel til en sådan efterbetaling.

2.4 Dommen har fremadrettede betydning, at Københavns Kommune – som andre kommuner og myndigheder i øvrigt – skal være opmærksom på, at retstilstanden nu er således, at der skal svares renter fra forfaldstidspunkt af tjenestemandsretlige krav.

2.5 Måtte Københavns Kommune have behov for yderligere i relation til den afsagte højesteretsdom, står jeg til rådighed.

Med venlig hilsen
Norbom Vinding

Jørgen Vinding